

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Phoca martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

363

ASTERII EPISCOPI AMASEÆ, IN SANCTVM
CHRISTI MARTYREM PHOCAM, NARRATIO.

• Habetur in Simeone Metaphrasæ.

ACER quidem est & diuinus vniuersus generosorum ac fortium martyrum catalogus, passione, quam pro passione debent, referens gratiam: ac sanguine, quæ pro sanguine debetur, Saluatori omnium persoluens remunerationem. Sed in hisplis non est vna omnium gloria: neque vna mensura cunctis æqualia attributa sunt præmia: sed primum & secundum nẽ sanctorum quidem effugit catalogus. Huius autem rei, vt arbitror, causa est, quòd sit iudex accuratus, & qui inflecti nequeat. Intuetur enim & suppliciorum magnitudinem, & tolerantia constantiam: & examinans certamen, pro meritis athleticis tribuit remunerationes. Neque verò est mirandum, si sic apud Deum honoratur iustitia, cum nec apud nos quidem Imperatores & agonothetæ æqualiter tractent eos, qui fortiter pugnant, aut qui decertant: sed vnicuique pro rei rectè gestæ modo, dona decernunt conuenientia. Hæc autem retuli, vt ostendam, quòd qui hodiè nobis præbuit huius conuentus causam, alijs, qui in certamine fuerunt socij, est illustrior. Nam alij quidem neque omnes cognoscuntur apud omnes, neque sermone hominum celebrantur: Phocam autem nemo est qui ignoret: sed quomodo Solis radius patet omnibus oculis: ita etiam huius martyris fama aures omnium circumsonuit. Cùm primum enim accessi in venerandam eius adem, & tango sacram capsam corporis, ex ipso loco impleor memoria omnium narrationũ, quæ de ipso dicuntur. Ad spicio olitorem, eius studium, simplicem & minimè fictum animum, hospitalitatem, maritimæ regionis eximium splendorem, mediterraneæ regionis benefactorem, & sicut testis martyris, ad vltima vsque pericula discens seruare pietatem. Verum enim verò relictis, si videtur, ijs, quæ sunt communia, & multis cognita, eximias martyris narrationes vobis recensebo, qui estis amantes & studiosi martyrum.

Hunc sanctum virum tulit, quæ magnum est Christianorũ commodum, vicina Sinopè, ciuitas antiqua, & nota, præclarorum virorũ ferax & philosophorum: Vita autem studium ei erat horti cultura, quem ibi ante portam ciuitatis in ostio Isthmi possidens, diligenter colebat, vt sibi & indigentibus esset vitæ solatium. Hospitibus autem prompto & alacri animo aperiebat paruam & pauperem domum. Cùm habitaret autem in via publica, ea, quæ habebat, ijs, qui aduentabant, proponebat communia: & cùm esset nouus Lot, non Sodomitarum, sed Sinopensium, procedente tempore, inuenit mandatum minime carens mercede. Nam ex hospitalitate lucrificæ mortis occasionem. Vnde verò, & quonam modo, audite paulò altius repetentem. Cùm verbum nostræ pietatis fuisset annunciatum, & admirabilis prædicatio exiisset ad omnes aures, & notum reddidisset Christum & illius mysteria, fremuerunt gètes, vt ait Psalmista, & reges & principes cõuenerunt in vnum, & populi erroris irati fuerunt, Christo regnante. Quærebatur autem quilibet Christianus, tãquam maléficus: & qui propè erat, puniebatur: & qui procùl erat, inuestigabatur. Quamobrèm Phocam quoquè neq; vile studium, nec hortus celauit: sed is quoquè, vt germanus Christi mysta, fuit delatus, Atq; ad ipsum quidem venerunt, qui ab hac misera & fluxa vita iussu erant eum abducere citra iudicium, & non dicta causa. Crimen enim erat pietas, quòd clara voce confitebatur eum, qui omnia fecerat: & nullo quidem rogante, & verbis & factis ostendebat, rogante autem clamabat alacriter.

Cùm ergò venissent listores, illius supplicij & festi nostri authores, diuersiati sunt apud eum ipsum, quem quærebant, neq; eum cognoscentes, neque cogniti. Interim verò celantes causam sui aduentus, vt cùm prius accepissent ex ijs, qui habitabant extra ciuitatem, quisnam esset Phocas, & vbi degeret, repente inuadentes eum comprehenderent, vt Iudæi aliquandò cum Iuda in horto Dominum. Ignorabant autem se prædam habere intrà retia, canes agnum, lupi ouem, & simul cum pardis requiescebat hœdus, & pascebatur agnus simul cum lupis, & leones simul cum vitulo commune inibant conuiuium. Postquam autem, vt solet fieri, mensa & consuetudo effecerant,

S. Phocas
excipit suos
occilores
hospitio &
humaniter
eo tractat.

cerant, vt sibi inuicem confiderent, martyr ex eis rogauit, quinam essent, & quam de causa ad suam venissent ciuitatem. Illi verò reueriti eius promptam & alacrem largitatem & hospitalitatem, cum præcepissent, nè, quod dicendum erat, alicui enunciatet, ei arcanum aperiunt, & quæ comparabantur, insidias enunciant, & quòd Phocam quærunt ad supplicium. Quare etiam præter hospitalitatē, hoc quoque volebant ab eo affici beneficio, vt eos sua adiuuaret opera ad venandum eum, qui quærebatur. Audiuit Dei seruus, & cum immoto & cōstanti animo accepisset, quòd dixerant, nihil abiectum, & quod pusillum indicaret animum, passus est aut locutus, neque periculo exterritus spectauit fugam, idque cum eius magna ei daretur potestas: quoniā nondum sciebant eum esse, qui quærebatur: sed contrā fecit omninò, vt qui se fortiter gerere, non fugere, statuerit. Eorum itaque precibus annuit, & Ego quoque, inquit, vobiscum aggrediar id, quod est propositū. Virum enim nōui, & faciliè eum quæram & inueniam. Non diū autem abhinc, sed crastino die eum vobis ostendam. Solūm vos requiescite in hoc meo paupere habitaculo.

Parat sibi
sepulcrum.

Cum sic eis suum confirmasset promissum, rebus se duabus dispersit, nempe & accipiendis suis occisoribus, & parādo sepulcro. Cum autem parasset fossam, & ea, quæ ad sepulturam erant necessaria, ad eos accedens postridiè, Diligenter, inquit, vobis quæsiui Phocam, & iam parata est præda, & si vobis videtur, comprehendatur. Cum illi autem præ gaudio dixissent, Et vbi is est? Non procul est, inquit, sed vobiscum: ego verò sum ille ipse. Eam rem itaque exequimini, viæque & laboris scopum implere. Obstuperunt animis illi homines, & eo audito dirigerunt, salem & mensam reueriti, munificumque & liberalem in paupertate dominum conuiuij. Ille autem præterea eos adhortabatur, vt audacter ipsum interficerent: & iubebat, nè quicquam dubitarent, dicens, illorum manu minimè fieri eadem, sed eam esse susceptam ab illis, qui iusserant. Dixit, persuasit, passus est, & capite truncatus: Deoque grata fuit oblatus hostia, columna & sustentaculum diuinarum orbis terræ ecclesiarum.

Interficiuntur

Ab illo tempore in hodiernū vsque diem, hunc habemus virum, & est is martyrum clarissimus, habens ipse primas partes inter optimos. Is omnes publicè ad se attrahit ad suum habitaculum, & plenæ sunt viæ publicæ ijs, qui ex vnaquaque regione cōtendunt ad locum orationis. Atque est quidem magnificum illud templum, cui obigit, vt sacrosanctū haberet corpus martyris, eorum, qui affliguntur, relaxatio: eorum, qui morbis laborant, medicamentum & mensa esurientium. Abundantiùs enim nutrit Phocas nunc mortuus, quàm priùs in Aegypto viuens Ioseph. Nam ille quidem frumentum permutabat pecunia, hic autem gratis largitur egentibus. Sic mendicorum & errantium genus accurrit ad Isthmum Sinopes, tanquam ad cōmune aliquod penarium. Sed illic quidem sic. Si autem etiam alibi per paucas sui reliquias, veluti coloniam aliquam ex metropoli deductam, martyr sibi habitaculum constituit, est is quoque locus admirabilis, & magno habetur studio apud omnes Christianos: quomodò is, qui est apud nos, sacer locus, est habitaculum eorum, qui festum celebrant. Preciosa enim coram Domino est mors sanctorum eius. Itaque multis in locis diuisa reliquæ, integram beato sancto vbique seruant laudationem.

Eius templū magnificum, præ clara miracula.

Psal. 117.

S. Phocas
apud Romanos
celebris.

Matth. 14.

Sic ergo etiam in regia ciuitate Italia, principe & totius mundi regina, celebratur & honoratur martyr, & extructa est ei ædes insigni pulchritudine. Non minis autem colunt Romani Phocam, quàm Petrum & Paulum. Quamobrè, sicut docet oratio, caput martyris diligenter comparauerunt, sceleratæ Herodiadi contraria suscepta sententia. Nam illa quidem sanguinem iustum sitiens, caput venerandum poposcit ad contumeliam: illi autem honoris causa & suæ utilitatis, caput martyris dignè sibi vendicârunt. Qui vbique autem sunt nautæ, non solūm qui pontum nauigant Euxinum, sed qui etiam mare proscindunt Adriaticum, & feruntur super Aegæum, & qui Occidentalem nauigant Oceanum, & sulcant sinus maris Orientalis, consueta celeusmata, quibus finiunt laborem nauigationis, transulerunt in nouam laudem martyris: & est eis omninò in lingua Phocas, qui decantatur: præbet enim auxiliij signa euidentia. Nam sæpè visus est nunc quidem noctū, cum expectaretur tempestas, excitans gubernatorem ad clauum dormitantem: aliquandò autem rursus extendens rudentes, & veli curam gerens, & è prora breuia prospiciens. Vndè etiam lex facta est apud nautas, vt Phocam haberent conuiuiam. Et quoniam fieri non potest, vt qui nunc est incorporeus, sit conuiua & mensæ particeps, discite quemadmodum pia consideratio excogitauit rationem, qua id fieret, quod non potest fieri. Quotidiè enim

Lex apud
nautas de
S. Phoca.

enim

enim partem obsoniorum ex æquis partibus eorum, qui comedunt, martyri attribunt. Eam autem emens vnus ex conuiuis, deponit pecuniam, & die sequenti alius, & aliàs alius. Et hæc fors emptionis omnes obiens, dat quotidie emptorem partis. Postquam autem portus eos exceperit, diuiditur pecunia esurientibus. Et hoc est pars Phocæ, pauperum beneficentia.

Eum Reges quoque admirantur, qui fuit fortissimus & pius, præclarisque & magnificis exornant muneribus ædem suscipiendi pauperis. Contendunt autem, qui accedunt, superare veteres. Nec est mirandum, si Imperij Romanorum viri pij, quorum vita regitur moribus & legibus, vsque adeo reuerentur martyrem, cum etiam vsque ad barbaros peruenit admiratio, & omnes vel maximè feri Scythæ, qui habitant continentem ex aduerso Ponti Euxini, accolæ lacûs Mæotidis, & fluuij Tanaidis: & quicumque habitant Bosphorum, & ad Phasidem vsque fluuium extenduntur, omnes, inquam, munera offerunt olitori. Cum omnibus autem moribus & studijs à nobis differant, in hoc solum nobiscum consentiunt, vt eorum feritas morum, mansuescat à veritate. Vnus certè illinc princeps & Rex, coronam capitis deponens, quæ auro resplendebat & gemmarum floribus, & lorica exuens bellicam diuitis materia, (est enim superba & luxuriosa Barbarorum armatura) ea Deo misit per martyrem offerenda donaria, consecrans occasionem potestatis & dignitatis. Clarum est enim, quod corona quidem missa sit ad agendas pro regno gratias: lorica autem, pro virtute bellica.

Quæ autem propter hæc continenter eueniunt beneficia, per visiones in somnis, & per curationes, quas consequuntur ij, qui ægrotant, quomodo narrauerit quispiam, cum ad singulas narrandas operationes accedere non possit oratio: Nos ergo hinc desinentes, Deo Saluatori gloriam offeremus, cuius serui fideles tãtam sunt gloriam consecuti, vt in omni indigentia & omni casu, conuenienter dono, quod est eis donatum, conseruis suis beneficiant, idque postquam hinc excesserint, & à corpore fuerint separati. Quorum memoria cum opere quotidie peruadit ciuitates & vicos, ubique prædicans benefactorem Dominum: quem decet omnis gloria, honor & potentia, sanctitas & magnificentia, nunc & in secula seculorum, Amen.

VITA S. IOHANNIS REOMAENSIS ABBATIS, VT HABETVR IN PERVETVSTO MS. CODICE:

Verim stylum opportunis locis mutauimus.

VIR per omnia prædicandus Iohannes, nullique suo tempore secundus, ortus in territorio vrbis Lingonica, nobili genere, patre Hilario, matre verò Queta: puer literis imbuendus traditur. Cum autem fuisset annorum viginti, inuitis parentibus seculo valedixit, ac in remoto loco villa, proprijs manibus cellam & oratorium construxit: vbi adiunctis secum duobus pueris, soli Deo vacabat. Inde verò ad perfectiora tendens, in deserto quod sub axe Lingonico iacet, cum dictis pueris se contulit, & primò ibi in paruo tugurio habitauit. Crescente autem numero discipulorum ad eum confluentium, timuit ne plebi dominando, periculum potius elationis incurreret, quàm vitæ meritum acquireret. Quocirca cum duobus prænominatis socijs nocte fugiens, perlustrauit Gallia monasteria: tandemque perueniens in insulam marinam, monasterium Lirinum petijt, ibique receptus, districtissime vixit, ac sanctissime inter cœnobitas illos conuersatus est.

Hic igitur postquam anno & mensibus sex delituisse, per vniuersam patriam quaesitus, à quodam, qui de Gallia partibus aduenerat, vix agnitus propter habitus sui utilitatem, inuentus est. Cognito autem eo, monachi Lirinenses, quem prius famam celebrem reddebat, veniam suæ ignorantia humiliter petierunt, quod ei inter iuniores locum dedissent. Interim reuersus agnitor ille, ineffabile gaudium de inuentione beati Iohannis reportauit. Quod cum Gregorius piæ memoriæ Lingonienfis Episcopus intellexisset, duas conscripsit epistolas, vnã per duos fratres, domino

Hh 3

Abbati

Nota quàm
celebris fu-
erit hic mar-
tyr.

Nota hæc
de rege bar-
baro.

Multi ægri
curantur lau-
di Phocæ
meritis.

Septembr. 21.
Patria & pa-
rentes.

Valedicit
mundo vitæ
solitariam
eligens.

Clam fugit,
ne præficia-
tur multitu-
dini.

Eius humi-
litas.